

זאניות זבואה

יצחק שדה היה ציוני קיצוני. הוא הדין הן להשומר-הצעיר והן לאחדות-העבודה. הוא היה שונא מושבע של החלוקה, הסיד מושבע של עקרון שלמות-הארץ. הוא הדין לגבי שני סלגי מפים — אף שנטיש בינר הם הויכוח כיצד לאחד את הארץ מחדש. ומה יהיה מקום הערבים בה.

הוא האמין כי במלחמת-העצמאות היתה אפשרות צבאית ברורה לאחד את הארץ ב"כוח-הנשק, והוא הטיל את מלוא האשמה לאיריצוע משימה זו על דוד בן-גוריון. אך גם מאיר יערי וגם יגאל אלון הסכימו עמו אז. דעותיהם נחלקו. בינואר 1949, על השאלה מה יהיה מעמד החלק השני: אם יהיה זה חלק בלתי נפרד של מדינת-ישראל, או שטח ערבי עצמאי, הקשור למדינה.

מגודלי-שפם. פרועי-בלורית

כיום זוהי שאלה תיאורתית בלבד. החשוב הוא לא מה היה עושה יצחק שדה, לו חי. החשוב הוא מה יעשו חניכיו.

חניכיו של יצחק שדה ושותפיו למפעל ה"פלמ"ח מפוזרים במפלגות רבות. תלמידיו האהוב עליו, משה דיין, הוא איש מפלגת שותפו הקרוב, שמעון אבידן, הוא איש ה"שומר-הצעיר. סלמי-חאי צעיר ואופייני כמו מסלגת אחדות-העבודה התרשה ושיביא ל"מפלגה זו הרכה מן ההוד והרומנטיקה של

שלוש שנים, ביום העצמאות, ועם יגאל אלון (התמונה הגדולה משמאל), לפני שנה. מאחוריו בימין התמונה, עומדת בתו של יצחק שדה.

משפחת המדורה. מייסדי המפלגה החדשה סמכו בשעת הפיר לוג במידה רבה על גדוניה אנושית זו. סיפר השבוע אחד מהם: "חברים רבים, שהתרחקו מאתנו בשנים האחרונות מפני שהתנגדו לשתפות עם השומר-הצעיר, חודו רים עתה אלינו. באסיפות שלנו נראים צעירי רים מגודלי-שפם ופרועי-בלורית, שלא נר" או באסיפות מזה שנים!"

אין זה מקרה. הקיבוץ-המאוחד, יותר מכל גורם אחר, הוליד את הפלמ"ח, כשרוב ה"שוב רצה בגיוס הנוער הישראלי לגדודי ה"צבא הבריטי וגם השומר-הצעיר ראה ב"פלמ"ח, בניגוד לדעת שדה, יותר מליציה מקומית, מרוחקת למשקים, מאשר צבא אר" צי נידע. בימי הויכוח החמור ביותר על המאבק היתה המפלגה לאחדות-העבודה זו שאת דברו של רוב רובו של הפלמ"ח. בימים ההם כתב י. נודד — הוא יצחק שדה — בכטאון המפלגה.

זוהי ירושה גדולה ומפוארת. קשה מאד ל"קיים אותה בימים הספורים של התפרקות. קל מאד לבזוז אותה.

פלמ"ח-חדש" או עוד מפלגה?

אין ספק שרובות צעירים, לא רק אנשי הפלמ"ח עצמם אלא כל ההמונים שהת"נדבו, לחמו והושפעו עליידי יצחק שדה, נכספו בשנים האחרונות להתגבשות כוח

דגל יורשי הפלמ"ח יכול להיות דגל תנ"ך עת-שיחור, דגל של צבא-שלום. הוא יכול גם להיות ההיפך.

דבר אחד היה ברור, כשעלו השבוע שלוש מאות מפקדיו החתיקים של הפלמ"ח אל הקבר הרם של גבעת-ברנר: כמו יצחק שדה, הפלמ"ח עודנו חי מאד. הבשורה הגדולה, כי גורל הנוער העברי בידו שלו בלבד, וכי עליו להטיל את עצמו על כף המאזניים — עוד שרירה וקיימת מאד. דר"כ של פלמ"ח עוד לא תמה, והיא עתה כמו אז, דרך הרח תקוות וסכנות. לאן תגיע, תלוי לא מעט בצעדיו של האיש הגדול מן המען הסמוכה.

זו פעורה סכנה: הסכנה שתקום "עוד מפ"לגה", וכי בויכוח בכנסת ובלהט אסיפות העם שתהפוך המדורה הגדולה למגורת נפט.

סכנה חמורה עוד יותר היא כי הרעיון הלאומי הגדול של הפלמ"ח יהפוך, בלי משי"ם ללאומנות מצחצחת-חרבות. אמנם, ישראל גלילי מטיף נגד רעיון מלחמת-המענע. יגאל אלון אמר כי לא יתנגד להכרה בגבולות המדינה הקיימים, תמורת שלום מידי — אך שיחתור אל גבול הירדן אם יכפו הער"בים מלחמה על ישראל. אלא שלא תמ"מ מקבל תהניך את הדברים כפי שיצאו מלב המחנך. שינוי קטן בהדגשה עלול לשנות את תוכן המשפט.

חדש שיתקע יתד בגלגלי העגלה הלאומית המתדרדרת במדרון ההתנוונות המוסרית, יציב מחדש, לעיני כל, את דגל ההגשמה האישית ההמונית.

צעירים אלה חלמו, במערפל, על "פלמ"ח חדש". הם זכרו כי הפלמ"ח לא לחם ב"כנסת כי אם בשדות הארץ ושביליה, וכי כיבושיו האמיתיים היו בלב האדם העברי. והם קיוו כי ישראל גלילי וחבריו, שומר"הגחלת, שוב ידליקו מדורה זו למענם.

גלילי ואלון כפרו באפשרות זו. הם הא"מינו כי בתקופה הנוכחית, המפלגה היא המכשיר למאבק המעשי. כך חשב גם יצחק שדה בשנותיו האחרונות. אולם לרגלי סברה

תני וחבריו היא נתונה אתה לשהט — או לחסג